

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG4430010

ชื่อโครงการ : การดัดแปลงและทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัดความตึงเครียดจาก
การทำงานของ Karasek ให้เหมาะสมกับคนไทย

ชื่อนักวิจัย : พิชญ์ ตันติเศรณี¹, นวลตา อาภาคัพภะกุล²

¹ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

²หน่วยระบาดวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

email address : pphakthongsuk@gmail.com

ระยะเวลาโครงการ : มิถุนายน 2544-มิถุนายน 2546

ความเครียดจากงานมีความสัมพันธ์กับโรคหลอดเลือดและหัวใจ โรคระบบกล้ามเนื้อและกระดูก โรคกลุ่มจิตประสาท พฤติกรรมสุขภาพเสี่ยง ฯลฯ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาทั้งในระดับบุคคล ที่ทำงาน และครอบครัว แต่ประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาการศึกษาปัญหาความเครียดจากงานยังมีปริมาณน้อย ทั้งด้านขนาดปัญหาและสาเหตุ ในขณะที่สภาพแวดล้อมงานปัจจุบันมีความเครียดเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ สาเหตุส่วนหนึ่งน่าจะเนื่องจากขาดเครื่องมือวัดความเครียดจากงานที่มีคุณภาพและเป็นมาตรฐานระดับประเทศ แบบวัดจำลองของ Karasek เป็นแบบวัดความเครียดจากงานที่ได้รับความนิยมเชื่อถือและเป็นที่นิยมระดับนานาชาติและใช้ศึกษาผลกระทบของความเครียดจากงานต่อสุขภาพในด้านต่างๆ ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา และได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงและพัฒนาแบบวัดมาเป็นลำดับ แต่การนำแบบวัด Karasek มาใช้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างด้านสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรมระหว่างประเทศตะวันตกและประเทศไทยซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อความเที่ยงและความตรงของการวัด งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อจะทดสอบความเที่ยงและความตรงของแบบวัด Karasek เพื่อดัดแปลงให้สอดคล้องกับประชากรไทย โดยดำเนินการในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10415 คน จาก 102 อาชีพ ในจังหวัดสงขลา ในช่วงม.ย. 2544 - ม.ค. 2547 เครื่องมือในการทดสอบคือแบบวัดความเครียดของ Karasek ที่ปรับปรุงแล้วจำนวน 64 ข้อ 9 สเกล การทดสอบความเที่ยงใช้วิธี internal consistency และการทดสอบความตรงจะตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 28 อาชีพ ความตรงเชิงปรากฏโดยการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง 2 ครั้ง ความตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้งแบบสำรวจ (exploratory factor analysis-EFA) และแบบยืนยัน (confirmatory factor analysis-CFA)

ผลการศึกษาความเที่ยงของแบบสอบถามพบว่า ค่า Chronbach's alpha อยู่ในเกณฑ์ดีมากได้แก่ สเกลการสนับสนุนจากหัวหน้างาน .8393 และสเกลสิ่งคุกคามสุขภาพ .8626 อยู่ในเกณฑ์ดีได้แก่ สเกลใช้แรงกาย .7598 ที่เหลืออยู่ในเกณฑ์พอใจได้แก่ สเกลพัฒนาทักษะในงาน .6841 สเกล

ตัดสินใจในงาน .6841 สเกลงานเรียกร้อยทางใจ .6800 สเกลการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน .6756 และอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจได้แก่ สเกลงานมั่นคง .5959

ด้านความตรงเชิงเนื้อหาพบว่า ความเครียดจากการสัมภาษณ์กลุ่มอาชีพ 28 อาชีพ สอดคล้องกับแบบจำลอง Karasek แต่มีประเด็นเพิ่มเติมได้แก่ ค่าตอบแทน ความเสี่ยงทางธุรกิจ การถูกทำร้ายทางกายวาจาในงาน และความเสียด้านชีวิตทรัพย์สิน ซึ่งนำมาตั้งคำถามเพิ่มเติม 12 ข้อ ด้านความตรงเชิงปรกฏในการทดสอบ 2 ครั้งพบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบได้ว่าเป็นแบบวัดลักษณะงานหรือความเครียดจากงานคิดเป็นร้อยละ 62 และ 74.3 ตามลำดับ

ด้านความตรงเชิงโครงสร้างเชิงสำรวจโดย EFA พบว่า จากข้อคำถาม 64 ข้อ ถูกสกัดได้ 11 สเกลโดย มีค่า cumulative % of variance เท่ากับ 55.29 และตัดข้อคำถามทิ้ง 16 ข้อ มี 5 สเกลที่สกัดได้แตกต่างจากแบบจำลอง Karasek ได้แก่ สเกลงานเรียกร้อยด้านอารมณ์ สเกลงานเรียกร้อยมากเกินไป สเกลค่าตอบแทน สเกลการบั่นทอนจากหัวหน้างาน สเกลสิ่งคุกคามสุขภาพทางจิต และพบว่า สเกลพัฒนาทักษะและสเกลตัดสินใจในงานรวมกันเป็นสเกลอำนาจควบคุมงาน สเกลงานเรียกร้อยทางใจรวมกับสเกลงานเรียกร้อยทางกายรวมเป็นงานเรียกร้อยทางกายและใจ ส่วนสเกลที่ยืนยันตามแบบจำลอง Karasek ได้แก่ สเกลสิ่งคุกคามสุขภาพกาย การสนับสนุนจากหัวหน้างาน การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน สเกลงานมั่นคง ด้านความตรงเชิงโครงสร้างเชิงยืนยันพบว่า แบบจำลองที่สกัดในไทยให้ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ดีกว่าแบบจำลองของ Karasek โดยแบบจำลองที่สกัดในไทยด้วยวิธี CFA ประกอบด้วย 45 ข้อคำถาม 10 สเกล (ตัดสเกลงานเรียกร้อยมากเกินไปทิ้ง) และมีข้อคำถามใหม่ที่เพิ่มจากไทยจำนวน 9 ข้อ

คำหลัก : ความตึงเครียด, เครื่องมือวัดความตึงเครียด, ความเที่ยงตรง, Karasek

Abstract

Project Code : RDG4430010

Project Title : Validation and modification of Karasek job stress questionnaire in Thai population

Investigators : Pitchaya Phakthongsuk¹, Nuata Apakupakul²

¹Occupational Health Unit, Department of Community Medicine, Prince of Songkla University

²Epidemiological Unit, Prince of Songkla University

email address : ppakthongsuk@gmail.com

Project Duration : June 2001-June 2003

Job stress has been associated not only with psychological strain and cardiovascular disease but also musculoskeletal disorders, psychiatric illness, gastrointestinal illness, traffic accidents, absence from work, use of medicine, sleeping problems, depression, suicides, smoking and alcohol-related diseases, reproductive problems, quality of life and many more problems at individual, workplace and family level. However, there is very small amount of study on job stress and its effect in Thailand while the magnitude and intensity of stress is increasingly recognized. This is partly because there's no standardized psychological measure available at national level. Karasek job strain model has been widely implemented internationally over the last two decades as well as been studied for its psychometric property. Considering cross-culture and different socioeconomic conditions that might effect the reliability and validity of Karasek instruments, this study is aimed to investigate the reliability and validity and to modify Karasek instrument for Thai population. The study is designed as cross-sectional survey using 10415 subjects from 102 occupational codes between June 2001 and January 2004 in Songkhla province using 64 items (9 scales) of Thai modified version of job stress questionnaire. The method under study were internal consistency for reliability; subject interview for content validity, pretest questionnaire for face validity; exploratory factor analysis –EFA and confirmatory factor analysis –CFA for construct validity.

Reliability reported as Cronbach's alpha were classified into 4 groups as follows: excellent -supervisor support .8393, hazards in workplace .8626; good –physical exertion .7598; moderate –skill discretion .6841, decision authority .6841, psychological job demand .6800, coworker support .6756; unacceptable –job security .5959.

From interview method, the content validity of Karasek model on job stress was mainly in agreement with Thai subjects, but 12 questions were added to cover Thai agendas such as insufficient payment, business risk, physical and psychological abuse, life and properties at risk. For face validity, most of the subjects perceived the instrument as job assessment or job stress at 62% and 74.3% consecutively in 2 pretests.

For construct validity using EFA, the 64 items were extracted to 11 scales with cumulative % of variance 55.29 and 16 items were excluded. Five new scales extracted were emotional demand, work overload, insufficient payment, supervisor unsupported and psychological hazard. Skill discretion combined with decision authority into decision latitude scale as well as psychological demand and physical exertion into physical and psychological demand. Karasek scales being confirmed were physical hazard, supervisor support, coworker support and job security. CFA also confirmed that Thai modified version yields better goodness of fit better than Karasek model. After model adjustment, Thai modified version consisted of 10 scales (work overload was dropped) with 45 items and 9 of which were new questions.

Keywords : job stress, validation, Karasek